

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1924 február 27.

57. szám

Megjelenik minden reggel, ünnepek után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Aleksandra ulica 4. sz. alatt
Kiadóhivatal: Kralja Aleksandra ulica 1 (Lolbach-palota)

A harc új fázisa

A szerb-horvát belső háború a zagrebi községtanács határozatával új fázisba jutott. A politikai küzdelem intenzitásában, méreteiben s a küzdő felek elkeseredésében meg nem változva folyik tovább. Zagreb és Beograd mint két ellenséges lovagvár áll egymással szemben. A kormány reguláris csapatai s Radics zászlaja alatt összegyűlt szabad csapatok az érveknek már minden nyilatkoztak egymásra, kipróbáltak már minden cselvetést, megjártak minden járattal utat s felrobbantottak minden aknát. A küzdők elkeseredése mégsem enyhült s a harc heve mégsem hült le. Időnkint megindultak a béketárgyalások is, de a jelenségek mindig azt mutatták, hogy ezeket a tárgyalásokat is csak arra akarták a küzdő felek felhasználni, hogy az ellenfeleiket törbecsalják. Közben a parlamenti helyzet állandósította a válságot s a Radics-párt távolmaradása állandósította — a megjelenés veszélyeit. Két hajthatatlan erő feszül itt egymás ellen, két meg nem törő, föl nem örlődő konokság kapaszkodott egymáshoz. A harc szituációján nem változtatott az sem, hogy Radics hol szólaltatta meg követeléseit, amelyek új harcra, új ellenállásra bátorítanak.

Amíg azonban a harc a politika fórumán meg nem gyöngültön folyik, a küzdők más fronton is fölveszik egymás ellen a küzdelmet. Nem régen irtunk arról a feszültségről, ami a beogradi és a zagrebi pénzügyi intézetek s kereskedelmi vállalatok között állott be. A beogradi és zagrebi, szabatosabban: a szerb és horvát pénzügyi intézetek egyre lazábbá teszik azt a viszonyt, aminek a kereskedelmi érdekei, az egységes gazdálkodás szempontjai szerint a legszorosabbnak s a legbarátabbnak kellene lenni. A szerb bankok, ha megtehetik, kikerülnek a horvát bankokkal való érintkezést s a horvát bankok, ha módjukban áll, nem nyújtanak hitelt a szerb iparvállalatoknak. A centralizmus és decentralizmus vitája ilyen módon nem csak a politikai életet teszi gyümölcstelenné, nem csak az alkotás terveit veri béklyóba, hanem két részre hasítja az ország gazdasági életét is. A meg nem értésnek és gyűlölködésnek üszke átterjed a gazdasági élet területére is.

S a zagrebi határozat most arra figyelmeztet, hogy a harc a közgazgatásra is átharapódzott. Zagreb város községi tanácsosai fekete ruhában és gyászfátyolt öltve összejöttek s tiltakoztak Fiume átadása, a dalmát szigetek elvesztése ellen s tiltakoztak az ellen-

kormányzat ellen, mely a horvátoknak akarataik ellenére adott alkotmányt s melyet intézkedéseiben — szerintök — nem az államérdek parancsa, hanem a szerb uralom szempontjai vezetnek.

A zagrebi községtanács ezzel a határozattal a passzív rezisztencia utjait jelölte ki. A bonyodalmak, melyek ebből származhatnak, beláthatatlanok. A politikai széttagozottság, a gazdasági izoláltság után most a végrehajtó hatalommal való szembehelyezkedés következik. Minden jel, minden esemény arra figyelmeztet, hogy a harc kéréhetetlensége helyett mindakét félnek a béke engedékenységét kell választania. Mert hogy védelmezhető meg a centralisztikus berendezkedés azzal az országrésszel szemben, mely politikában kéréhetetlenül s egyre mélyülő el-

keseredéssel áll a mai uralomnak ellen, mely fanatizmusában odáig megy, hogy gazdasági érdekeit is áldozatul dobja s a harcot minden rendelkezésre álló eszközzel fölveszi. De másfelől hogy valósítható meg a decentralizáció, amit a berendezkedett uralom hatalmi fölvertezettségével szemben a gyújtogató forradalom robbantó eszközzel akarunk kikényszeríteni?

A zagrebi határozat a harc kulminációs pontjára mutat. Kinek van még kedve ezt a harcot végigküzdeni. Ha az olaszokkal békét lehetett kötni, a horvátokkal nem lehet? Ha az ország testéből áldozatot lehetett hozni a béke kedvéért, az elvekből és meggyőződések birtokállományából nem lehet? De másrészt: ha Mussolini meg tudott egyezni Pasiccsal, miért nem tud Radics is megegyezni?

A föderalista pártok plénuma hozzájárult az ellenzéki blokk megalakításához

Még csak a demokrata-párt hozzájárulása van hátra — A demokraták munkakormányt, a horvátok választási kormányt akarnak

Beogradból jelentik: A parlamenti helyzet a költségvetési vita befejezése után még bizonytalanabb, mint a vita megindításakor volt. A parlamenti erőviszonyokban némi eltolódás mutatkozik az ellenzék javára, illetve inkább a kormány kárára, mert a kormánytól elforduló parlamenti erők a legnagyobb valószínűség szerint nem fognak csatlakozni az egyesülni készülő ellenzékhez. Különös érdeklődéssel kísérik a radikális párt megatartását Rankovics képviselővel szemben, aki, mint ismeretes, hétfőn ellenzéki beszédet mondott. A párt főbizottsága rövidesen foglalkozni fog azzal a kérdéssel, hogy ne zárják-e ki Rankovicsot a radikális pártból.

Az ellenzéki blokk tárgyalásai minden jel szerint az első kritikus fázison már túljutottak. Az egyes ellenzéki pártvezérek nyilatkozatai szerint már létre is jött a teljes megállapodás az ellenzéki pártok között. A muzulmán párt vasárnapi sarajevo-i gyűlése, hétfőn pedig Ljubljanában a klerikális párt főbizottsága szintén jóváhagyta a képviselő klub munkáját és az ellenzéki blokk megalakítására vonatkozó jelentését. Ezzel a két párt teljesen szabad kezet nyert választótól az ellenzéki blokkba való nyílt belépésre és most már csak a demokrata párt legfelsőbb fórumának, a kiszélesített főbizottságnak a döntése hiányzik ahhoz, hogy az összes tárgyaló pártok főbizottságai ratifikálják az eddigi tárgyalások eredményeit. Nagyon

valószínű azonban, hogy éppen a demokrata párt főbizottságában lesznek nehézségek a párt jobboldali elemei miatt.

Választási kormányt akar a Radics-párt

Rendkívül érdekes a Radics-párt magatartása az ellenzéki blokk megalakulása tekintetében. Míg ugyanis a demokratapárt elsősorban munkakormányt akar alakítani és nem akarja a választásokat azonnal leírni, addig Radicsék nem is tudnak másféle együttműködést elképzelni, a többi ellenzéki pártokkal, mint azonnali választások alapján.

Dr. Macsek, a Radics-párt alelnöke és Krnjević dr. alelnök kedden visszatértek Bécsből, ahol Radicsal tanácskoztak az ellenzéki blokk kérdéséről és a párt belső ügyeiről. Macsek dr. utjával kapcsolatban újságírók előtt kijelentette, hogy az ellenzéki blokk máris megalakulhat tekinthető és a Radics-párt képviselői azonnal elmennek Beogradba, mielőtt a szülők, ugynevezett beogradi ellenzéki blokk ezt szükségesnek tartja. Szerinte a blokk valamennyi pártja megtartja teljes pártprogramját, a megalakítandó kormány kizárólag választási kormány lesz és a parlament feloszlata után a választásokig következő három hónapot arra fogja felhasználni, hogy a pártoskodó tisztviselőket kicserélje és így biztosítsa a választások tisztaságát. A választói törvény megváltoztatására szerinte már nincs idő és így a régi törvény szerint kell választani. Különösen hangsúlyozta Macsek dr.,

hogy a szerb földművespárttal együtt akarnak fellépni a választásokon abban az esetben, ha ezek szociális programjukat kiszélesítik. Hajlandók velük együtt közös listát felállítani Boszniában és Macedóniában. Az alkotmány revíziója nem feltétele a megegyezésnek és ez a kérdés a választások utánra fog maradni. Az egyedüli feltétel Horvátország adminisztratív felosztásának elhalasztása. A megalakítandó kormányba a Radics-párt nem kíván belépni, csak abban az esetben, ha ezt a többi pártok kifejezetten kívánják. Ellenkező esetben néhány pártokon kívül álló személyt, esetleg tisztviselőket delegálnának a kormányba.

Macseknek ez a nyilatkozata beogradi politikai körökben, az ellenzéki pártokban is, meglehetősen nagy feltűnést keltett.

A parlament ülése

Beogradból jelentik: A parlament keddi ülésén, mely délelőtt fél tízkor kezdődött, Srskics erdőügyi és Vuicsics belügyminiszter napirend előtt válaszoltak néhány kisebb jelentőségű interpellációra majd áttértek a költségvetési vita tárgyalására. A feliratkozott szónokok közül csak a radikális párti Pantovics Tadija beszéde volt hátra, aki azonban nem jelentkeztetett szövegre. Az elnök ezért zárzó jogán Setyerov Szlavko demokrata kisebbségi előadónak adta meg a szót, aki az egész délelotti ülést kitöltő beszédében összefoglalta az ellenzéknek a költségvetési vitában elhangzott felszólalásait. Kifogásolta, hogy a pénzügyi bizottság ahelyett hogy csökkentette volna a költségvetést, azt jelentékenyen fel-emelte. Kérdezi, hogy miből fizette ki a pénzügyminiszter a Vapa-féle beogradi papírgyár huszmillió dinár vételárát.

A költségvetésbe fölvetett személyi kiadások 41 százalékkal rugnak az 51 százalékot kitevő dologi kiadásokkal szemben. Ez is bizonyítja, hogy a költségvetést szabálytalanul állították föl. Hangoztatja, hogy a régi Szerbiához képest harmincezerrel több tisztviselője van az államnak és ezért a tisztviselő-létszámot föltétlenül redukálni kell. Kifejti, hogy a legutóbb megszavazott adókkal a legnagyobb mértékben kihasználja az adózókat. A keleti vasut megvásárlása alkalmával a pénzügyminiszter nem vette figyelembe az állam érdekeit.

Ezután a jóvátételi szállításokról beszél. Szerinte helytelen, hogy a jóvátételi szállítások elszámolása nem szerepel a költségvetésben.

Setyerov beszéde után az elnök berekesztette az ülést. A szerdai ülésen Makszimovics többségi előadó és Stojadinovics pénzügyminiszter szólalnak föl.

Felülvizsgálják

a külföldi munkások tartózkodási engedélyét

Noviszadról jelentik: A szociálpolitikai minisztérium utasította a noviszadi munkásfelügyelőséget, hogy a legrövidebb időn belül vegye revízió alá a külföldi munkások és munkavezetők névsorát és a helyettesíthető, vagy engedély nélkül ittartózkodókat utasítsák ki az ország területéről.

A szociálpolitikai minisztérium rendeletében közli, hogy a kiutasított munkások, ha továbbra is az S. H. S. királyság területén akarnak dolgozni, ittartózkodásukat a szociálpolitikai minisztériumtól kell kérniük. A minisztérium a jövőben csak kivételes esetekben fogja engedélyezni külföldi munkások behozását.

A noviszadi munkásfelügyelőség a minisztérium utasítása értelmében rövidesen megkezdí a külföldi munkások névsorának revízióját és a kiutasítandó munkások névjegyzékét felterjeszti a szociálpolitikai minisztériumhoz.

Óriási hóvihar

Newyorkban

Többház összedőlt — Emberéletben nem esett kár

Newyorkból jelentik: Hétfőn a városban óriási hóvihar dühöngött, amely katasztrófális károkat okozott. A táviró- és telefonhálózatot a szél teljesen elpusztította. A belvárosokban több ház összedőlt, de emberéletben nem esett kár. A forgalom az uccákon teljesen megakadt, mert a hóvihar az ucca kereszteződéseket eltorlaszolta. A nagy hótömegek eltakarításán tízezer ember dolgozik, a táviró- és telefonhuzalok kijavítását pedig több mint harmincezer ember végzi.

A rendőrséghez érkező jelentések szerint a külső negyedekben is összedöntött több épületet a vihar. A gyárkérmények legnagyobb része megrongálódott. A kár eddig több, mint húszmillió dollár.

Salm gróf elvett egy dollárkirálynőt

Az arisztokrata parkett-táncos 40 millió dolláros hozománya

Bécsből jelentik: Gróf Salm-Salm Hermannról, a legismertebb bécsi botrányhősről az a hír érkezett Newyorkból, hogy megnősült és elvette Észak-Amerika egyik leggazdagabb milliárdosnőjét.

Salm Hermann ulánus-tiszt volt az osztrák-magyar hadseregben. A vagyonát elkártyázta és a két méternél magasabb, feltűnően szép férfi ettől kezdve az osztrák arisztokrata hölgyek jóvoltából folytatott előkelő életmódot. Minthogy kitűnő vívó és céllövő volt, hivatásos spadassinnak csapott fel, pénzért sértegetett és párbajozott. A magyarországi proletárdiktatúra alatt Bécsben tetteg az inzulált a Ringen magyar mánások megbízásából gróf Károlyi Mihályt. Miután Bécsből kitiltották, Berlinbe, majd Newyorkba utazott, ahol parkettáncos lett. Az előkelő newyorki szalodák és vendéglők ugyanis elegáns és fess táncosokat és táncosnőket szerződtettek, akiknek azután kötelességük a vendégekkel táncolni. Salm-Salm gróf megismerkedett Millicent Rogers kisaszszonnyal, negyvenmillió dollár örökséssel, Henri Rogers tiszteletbeli ezredesnek, a híres olajkirálynak leánya. Az ismeretség házassággal végződött és az amerikai lapoknak most ez a frigy a szenzációja. Az igazi szenzáció az volt ugyan, amikor több újság megírta, hogy

Salm-Salm gróf szélhámos, nem is osztrák és nem is arisztokrata, de ezeknek a híreknek véget vetett a *Chicago Tribune* következő hiteles berlini jelentése: »Hermann Albrecht Konstantin Maria von Salm-Salm von Heegstraeten gróf, a bécsi sportkörök ismert alakja. Társadalmilag lehetetlen női kalandjai miatt. Vagyonát eltékozolta. Berlinben filmezett. Frankfurt am Mainban született 1885 február 24-én. Osztrák lovas-tiszt. A háboruban részt vett. 1909-ben Reichenauban feleségül vette Kramsta Madild Hedwig Anna Mária. Elvált. Két fivére van. Ósrégi család, visszavezethető 963-ig. Salm-Salm Konstantin Sándor fejedelem dédunokája. Apja porosz

hadnagy volt, anyja Erlangen Adolfine, angol bárónő.»

Az amerikai pénzarisztokrácia így mégis megnyugodhatott. Salm gróf, igaz, hogy mozsizínész is volt, de azért dzsentimen. Egyik newyorki lap tudósítója meginterjúvotta az ott tartózkodó Fern Andrá, az ismert filmművésznőt, igaz-e, hogy az ő kedvéért lépett Salm gróf a mozsizínészi pályára?

— Igaz, — vallotta be pirulva a filmstar. Erre a newyorki mozik nyomban műsorra tűzték a »Vörös lovas« című filmet, amelyben Salm gróf szenvedélyesen szereti partnernőjét és volt barátnőjét, Fern Andra kisasszonyt. (Vita-Film.)

A horvátok gyásza Fiuméért

Zagreb város tanácsa tiltakozik Fiume elszakítása ellen

Zagreből jelentik: Zagreb város tanácsa Fiume olasz annexiója alkalmával rendkívüli közgyűlést tartott, hogy kifejezést adjon a kikötőváros elszakítása elleni tiltakozásának és Fiume elvesztését a horvátok gyászának deklarálja.

A közgyűlést ünnepélyes formában tartották meg és ez alkalommal a város nagy tanácstermét zsúfolásig töltötte meg a horvát közönség. Oly sokan jelentek meg a gyűlésen, hogy a hallgatóközönséget nemcsak a karzatokra, hanem a terembe is be kellett engedni. A városi tanács tagjai mind *tekete ruhában, gyászlatyollal bevont nemzetiszínű szalaggal jelentek meg.* A demokratapárti városi képviselők pártgyűlési határozat folytán *nem vettek részt az ülésen.*

A tanács többségi pártja, — a *Radics-párt*, — nevében dr. *Preberg* tartott beszédet és a következőket mondotta:

— A hivatalos nyilatkozat alkalmával, amely szerint az ugynevezett vidovdáni alkotmány alapján Horvátország felosztását végrehajtják, végül abból az alkalomból, hogy a beogradi parlament hozzájárult Fiume elvesztéséhez, Zagreb tartományi főváros képviselőtestülete

kötelességének tartja, hogy rámutasson arra, hogy az *ugynevezett vidovdáni alkotmány végrehajtása a horvát nép hozzájárulása nélkül történt meg.*

A horvátok, szerbek és szlovének egyesülése óta a viszonyok nem úgy fejlődtek, hogy mind a három testvérmemzet államjogi, nemzeti és politikai tekintetben egyenlő értékű és egyenlő jogu tényező lehessen. Ellenkezőleg, a beogradi hatalmasoknak minden igyekezete azt a célt szolgálja, hogy kizárólag a szerbek hatalmát biztosítsa, a horvátokat pedig, mint nemzeti és politikai egységet mellőzze, gazdaságilag vengitse és megsemmisítse, aminek a területi felosztás a fő eszköze. Ezáltal a horvát nép szívét kivágták a testéből, mert Zagrebnek mindig vezető szerepe volt a horvát nép életében. Most elvágták a fővárosnak minden összeköttetést nyugat, dél és kelet felé és ezzel évezredes hagyományokat semmisítettek meg. Egy ilyen módon meggyengített és minden irányban elzárt nép természetesen nem állhat fenn.

A mi horvát Isztriánk, Záránk, szigeteink és végül Fiume elvesztése azt bizonyítja, hogy Beogradban nemcsak a horvát nép nemzeti és

politikai jogainak megsemmisítésére törekednek, hanem feláldozzák legfontosabb gazdasági érdekeit is, éppen a horvát tenger partján. *A horvát népet ezáltal politikailag és gazdaságilag halálra ítélték. Azonban nem hagyjuk magunkat elevenen eltemetni.* Ezért Zagreb tartományi főváros képviselőtestülete kijelenti, hogy a horvát nép soha sem adta beleegyezését az állam ilyen berendezéséhez, a horvát nép még él és minden erőszak ellenére továbbra is hű marad évezredes hagyományaihoz és minden erejét összegyűjti új felszabadulása és egyesülése érdekében. Ebben a tekintetben Zagreb és városi tanácsa, eddig is, mint az ország fővárosa, elől fog járni.

Dr. *Prebeg* beszédét nagy tetszéssel fogadták és utána az egész tanács és a közönség a »*Jos Hrvatska nije propala*« (Még nem veszett el Horvátország) kezdetű horvát nemzeti dalt énekelte.

A felolvasott deklarációt a tanács egyhangulag elfogadta.

Az Erdélyi Magyar Párt új iskolapolitikára készül

Kolozsvárról jelentik: A romániai magyar iskolák ügyében a román kormány konferenciára hívta meg az erdélyi magyar párt vezetőségét, hogy a tárgyalások folyamán a magyar párt kifejezhesse álláspontját a kormány iskolapolitikájával szemben. Minthogy a romániai liberális kormány iskolaellenes hadjáratával veszélyezteti a magyar kisebbségi iskolák fentartását, a magyar párt új iskolapolitikára készül, amelynek programja magában foglalja a magyar lakosság egész nevelésügyét. Ezt a programot a magyar párt vezetősége a tárgyalások folyamán a kormány elé terjeszti.

A magyar párt iskolapolitikája azon alapul, hogy a magyar anyanyelvű lakosság sajtó anyanyelvén való oktatása nélkülözhetetlen és ezt intézményesen kell biztosítani. Ter-

Iránytű

Ira: Karinth Frigyes

Az Eufrát vize habzott és fortyogott kegyetlen tűzében a napnak, — tarka hullók pihogtak az iszapban, a páfrány legyezője kibomlott. S a Férfi álmosan, szemét dörgölve nézett körül, felriadva a datolyafa tövében.

— Jó volt a datolya és a forrás vize hűs. De mit tegyek most, míg a nap leszál? Szemeim vannak, hogy messzenézzelek, lábam, hogy meginduljak — de merre? Kerek a világ és százfélé kanyarognak az utak. Jó volt a reggel, s a gazda, kinek vendége vagyok, nagylelkűnek látszik — csak kissé tulzoltan tapintatos: rejtvényekben beszél, nem jelentkezik, hogy köszönetemet kifejezzem s nem mondja meg, a jó reggeli után hol lehetne még jobban vacsorázni. Nyújtózkodott s felpislantott a datolyafa lombjai közé.

— Hé, te nagylelkű gazda, a datolyából egyelőre elég. Szép a lakásod, csinosak a butorok és pompásan működik a központi fűtés oda-fönt. De mégis csak a tiéd és nem az enyém — nem ismerem ki magam benne — s a leghatalmasabb csarnok is börtön, ha nem tudom, merre van az aító. Van neked bizonyan pompásabb terjed is, zöldebb pázsitod, prosabb almád, forróbb napsugarad — hiszen csak most érkeztem hozzád, előszobádban vagyok. Küldd ide valamelyik szolgád, adj nekem bálványt és fétist, ha csak akkorát is, mint a kisujjam, amelyik tudja a járást ebben az átkozott labirintusban.

A Férfi felkacagott s ekkor a falombjai közül szürke, rozsdás kis vasdarabocska esett le. — vékony,

és hosszú szilánk, egyik vége hegyesebb. Felvette és forgatni kezdte: semmi különösét nem talált rajta.

— No, ez sovány istenke s nem nagyon félelmetes. De datolyaszurkálónak jó lesz. Az efaifa bálványtól nincs mit tartani: ujjam körül forgatom, ha kell.

És kinyújtott mutatóján megpörgette a vasszilánkot — s ekkor csodálkozva vette észre, hogy a szabadon forgó, jelentéktelen kis tárgy nem maradt meg tehetetlenül abban a helyzetben, amiben kénye-kedve forgatta, mint minden élettelen anyag, amihez eddig nyúlt: hanem makacsul és kitartóan visszalendült egy bizonyos állapotha, hegyes végével mindig ugyanazt a határozott irányt jelölve meg, mint egy kinyújtott, figyelmeztető mutatóujj.

— Nini, — mondta csodálkozva a Férfi, — ez a hitvány kis vasdarab akar valamit. Nemesebb testvéreimél, aranyból és ezüstből, sohasem tapasztaltam ilyet; azokat én kormányozom, ez meg, ugylátszik, engem akar kormányozni! Lássuk hát, ha jobban tudja, mint én, merre tartsak merre jó nekem.

És megindult, arrafelé, amerre a lebegő szilánk mutatott.

Forró tájakon vezetett az út; a Férfi olykor leült és pihent. Mosolygó rózsá terített asztallal kínálta, — az erdő csalogatott, barlang tátotta odvát, hogy ott háljon és ne igyekezzék a bizonytalanba. Karcsu őz és barna, villogószemű asszony rebent elő meztelenül a pálma alól — csillogó foggal csókot és gyermeket kínált. — gyermeket, akinek bőven jut gyümölcsből és melegből, ha itt marad. A Férfi megcsókolta a nőt, pihent, de a gyermeket nem várta be — hajnalban utnak indult megint, amerre a Tű mutatott.

De hűvösebb lett a nap és zordnabb a táj; eltűntek a pálmák s a dühös szél fenyőfák koronáját zúgatta a fülébe, — szörmébe burkolt, rossztekingetű nő ugrott elő, megragadta csuklóját és fülébe sziszgett: »Itt maradsz, hé, — vadat kell leteritened, hogy magamraöltem bundáját, mert fázom, — nem adok csókot, ha fázom, hallod-e? S a Férfi leterítette a vadat, házat épített s a nő csódot adott. — de reggelre a Férfi megindult, fáradtan, kimerülve, mert a szilánk még mindig nem engedelmeskedett.

És elmaradtak a zugó fenyők s a szél is lecsendestdett: de messziről valami fehérség villant s mikor odaért, halott hóba süppedt a lába s parttalan jégtorlasz állta el útját. Itt nem lehetett már építeni se, nem volt kinek és miért. A láthatár szélén lebukott a vörös napkorong és nem jött fel többé, — sötét volt és hideg és a Szilánk még mindig előre mutatott. Derméző kézzel tapogatta meg mégegyszer, didergő szívére se kihagyott, eszmélete homályosulni kezdett s allg emlékezett már a pálmákra, ahonnan elindult s hogy miért, azt se tudta már. De egyszer megtorpant és megállt: Az ingó Szilánk bizonytalanul libegni kezdett kinyújtott ujjá hegyén: aztán lefelé fordult egyik felével, másik felét pedig az égnek emelte.

S mikor lecsukló szemét fáradtan, utoljára felvetette, a jéghideg égbolt sötétjén ismeretlen Fénvt látott abban az irányban — nem a Nap s nem a Hold s nem a csillagok fénye volt, hanem valami más — onnan indult ki, ahol ő állott és sugárzó ívben görbült a határtalan sötétség felé, mint valami híd, ami kivezet Isten világából, a Határtalan Börtönből, hol élet van csak és halál.

nézetesen lehetővé kell tenni, hogy a román nyelv tanítása a gyakorlati oktatás megfélemlítő eszközeivel történjen, oly módon, hogy a magyar nyelv tanulásainak befejezéséig az államnyelvet is elsajátítsa.

Az iskolapolitika, államjogi és népjogi vonatkozásaiban különösen azt tartja fontosnak a Magyar Párt intézőbizottsága, hogy az iskolafenntartás és iskoláztatás joga a magyar anyanyelvű népkisebbség teljes egészét megillessen és abból senkit se zárjanak ki, ha elhez a nyelvi közösséghez tartozik. E tekintetben úgy a történelmi, a szerzett jog, mint a népkisebbségi egyezmény alapján a legsúlyosabb népjogi sérelemnek tekintik minden megszüktető értelmezést, vagy intézkedést.

Az új iskolapolitika részletes programját szakbizottság fogja kidolgozni.

A jugoszláv-német jóvátételi tárgyalások

A német nagyiparosok tiltakozása

Beogradból jelentik: Kedden folytatott Beogradban a német jóvátételi szállításokra vonatkozó tanácskozásokat Kunz államtitkár és a jugoszláv megbízottak között. A kormány a további tárgyalásokra meghívta Beogradba Boskovic Mátét, a párisi jóvátételi bizottság jugoszláv delegátusát, hogy ellenőrizze, vajjon Kunze államtitkár által javasolt megoldás megfelel-e a jóvátételi bizottság döntésének.

Berlinből érkezett jelentés szerint a német nagyiparosok tiltakoztak Berlinben a jóvátételi kérdés oly értelmű megoldása ellen, hogy a birodalmi kormány a megrendeléseknek csak ezt a részét szállíttatná le, amelyre a nagyiparosok már előleget kaptak a kormánytól. A német nagyiparosok ragaszkodnak ahhoz, hogy minden megrendelést szállítanak le, mert azt már nagyrészt munkába vették a gyárakban.

Szocialista testőrség a magyar parlament előtt

Győrffy őrnagy-hadbíró kihívta párbajra Pikler képviselőt

Budapestről jelentik: Pikler Emil szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő — mint a *Bácsmegyei Napló* megírta — szóváltotta a parlamentben, hogy Győrffy László őrnagy-hadbíró a katonai törvényszék tárgyalásán »Isten vele, Mihály!« szavakkal bucsuzott el Francia Kiss Mihálytól, az orgoványi gyilkosság egyik főszereplőjétől. Győrffy a legközelebbi tárgyalási napon felhívta Pikler Emilt, hogy a nemzetgyűlésben elhangzott kijelentéseit ismételve meg olyan helyen, ahol nem védi a mentelmi jog. A szociáldemokrata képviselő eleget tett Győrffy hadbíró felszólításának és hétfőn, egy népgyűlésen Francia Kiss Mihály barátjának nevezte az őrnagy-hadbíró. Győrffy László őrnagy erre nem indított pört ellene, hanem két segédet küldött hozzá, akik lovagias elégtételt kértek a szocialista képviselőtől.

Pikler közölte a hadbíró segédeivel, hogy elvi okokból nem hajlandó párbajozni, ellenben azért ismételte meg sértő kijelentését a nemzetgyűlésen kívül is, hogy Győrffy a bíróság előtt szerezhessen elégtételt magának.

A segédek közölték ezt az elintézési módot megbízójukkal. Győrffy nem elégedett meg Pikler kijelentésével, hanem nyilatkozatot tett közvéleményben, hogy *tettelesen fog elégtételt szerezni magának.*

A szociáldemokrata munkásság

testőrséget alakított a megyenyegyetett képviselő megvédésére. azonban Pikler Emil kijelentette, hogy nem reflektál védelmükre és kedden délelőtt is magányosan, minden kíséret nélkül ment el a parlament ülésére.

Pikler bejelentette mentelmi joga megsértését

A nemzetgyűlés keddi ülésén Pikler Emil bejelentette mentelmi joga megsértését. Kijelentette, hogy immunitása megsértésének tekinti már azt is, hogy Győrffy László őrnagy-hadbíró egyáltalán provokálta. Külön sérelemnek tekinti, hogy a lovagias elégtétel megtagadása miatt *megfenyegették.*

Ludendorff a vádlottak padján

A Hitler-pör tárgyalásának első napja

Münchenből jelentik. A Hitler-pör tárgyalása kedden megkezdődött. A pör fővádlottjai Hitler író, Ludendorff szolgálaton kívüli tábornagy, Tachner főtörvényszéki bírósági elnök és Frich, a müncheni rendőrség tisztviselője.

A tárgyalóterembe csak háromszoros igazolás mellett lehet bejutni. Belépéskor mindenkit megmozgatnak, hogy nincs-e nála fegyver. A tárgyalást vezető Reger elnök mellett a bíróságnak laikus tagjai is vannak: két kereskedő és egy biztosítási alkalmazott. A zsűfolt terembe kilenc órakor vonult be a bíróság. Rövidre rá megjelentek a pör vádlottjai. Elöl Ludendorff tábornagy kemény, katonás lépésekkel, utána Hitler mosolyogva, aktatáskával a kezében. A két horogkeresztes vezető szívélyesen üdvözölte egymást.

Noviszdai város közgyűlése bizottságot küldött ki a panamavádak megvizsgálására

A tanácsosok ellenségeskedéséből pattant ki a botrány

Noviszdáról jelentik: A város közgyűlése kedden délután közgyűlést tartott. A közgyűlésen Stefanovics Zsarkó polgármester ismertette jelentésében a tanács működését és azokat a vádakokat, amelyek a Vidovdán emelt a tanács egyes tagjai ellen.

A polgármester jelentésében megállapította, hogy a Vidovdán tendenciózus és a valóságnak meg nem felelő cikkeket közölt a tanács tagjainak működéséről. Ha a vádakokat a legszigoribban kezelik, akkor is csak fegyelmi eljárásról lehet szó, nem pedig — ahogy a Vidovdán követelte — büntető eljárásról. Részletesen foglalkozott az ismert vádakokkal és kimutatta, hogy Bosnyákovics és Boksán tanácsosokat teljesen alaptalanul támadta meg az említett lap, mert a két tanácsost 1922 február óta törvényesen megilleti az átruházási illetékek után a két százalékos Nem igaz, hogy Dotlic Misa előtte megvádolta volna Bosnyákovics tanácsnokot és az sem felel meg a valóságnak, hogy Bosnyákovics részt vett volna olyan megbeszélésben, vagy árlejtésben, amelyen sőgora kapta meg a szállításokra a megrendelést. Kijelentette, hogy nincs tudomása arról sem, hogy Vucsetics tanácsnok ellen az ügyészség eljárást folytatna. Boksán tanácsos a drágasági pótlékokat édesanyja és testvére után 1918 október 22-iki közgyűlési határozat alapján veszi fel. Az a vád sem állja meg a helyét, hogy Prodanovics városi főügyész eljárt a pénzügyigazgatóságnál a Reimer-féle utlevélügyben. Megállapítást nyert ugyanis az, hogy a főügyésznek semmi szerepe nem volt az ügyben, amelyben egyébként szabálytalanság nem történt. A tanácsosok külföldi utjának ügyét a köz-

— Francia Kiss Mihályról. — mondotta — akit Győrffy őrnagy urkebelbarátjává fogadott, hivatalos tényszerzők is megállapították, hogy sorozatos rablógyilkosságokat követett el.

Propper Sándor: El kell csapni Győrffyt!

Drózdly Győző: Menjen a fenébe!
Pikler Emil: Győrffy őrnagy-hadbíró ezek után a ténykedése után nem maradhat a helyén. Miért nem jelenti ki a miniszterelnök, hogy milyen álláspontot kíván elfoglalni a kormány ebben az ügyben?

Pikler Emil bejelentését ezután áttették a mentelmi bizottsághoz.

Az ügyész fölolvasta a vádiratot, amely részletesen ismerteti a Burgerbrau-i puccs előzményeit és lefolyását. Megállapítja, hogy Kahr főbiztos és Lossow tábornok csak szinleg egyeztek bele a puccsba, hogy aztán elnyomhassák. A vádirat Ludendorffot, Hitler és a többi vádlottat *hazadrulással vádolja.* A vádirat fölolvastása után az ügyész indítványt tett a nyilvánosság kizárására. A védők az indítvány ellen tiltakoztak.

A bíróság az államügyész indítványát elfogadta és zárt tárgyalást rendelt el azzal az indoklással, hogy bizonyos körülményeknek a nyilvánosság előtt való tisztázása káros volna az állam méltóságára. A zárt tárgyalás délután 12 óráig tartott, amikor a nyilvánosság előtt megkezdtek Hitler kihallgatását.

gyűlés megvizsgálta és az elszámolást jóváhagyta. A jelentés végén a polgármester kifejtette: az a meggyőződése, hogy a tanácsosok egymásközti torzsalkodása idézte elő azt a botrányt, amelyet a Vidovdán a szenzációéhes közönsége elé vitt.

Bizottság a válasz megvizsgálására

A vitát a polgármesteri jelentés fölött Vujosevics radikális nyitotta meg, aki hangsúlyozta, hogy a panamavádakat sürgősen ki kell vizsgálni. Kifejtette, hogy a törvények értelmében a tanácsnokok nem lehetnek bent a bankok és kereskedelmi vállalatok igazgatóságában. Azt javasolta, hogy az egész vádkomplexumot utalják a közigazgatási bizottság elé. Adamovics István dr. külön bizottság kiküldését javasolta. Nikolics Brankó dr. (demokrata) szintén a külön bizottság mellett foglalt állást, de azt javasolta, hogy a bizottságból zárják ki a közigazgatási bizottság tagjait. Popov Milorád dr. (radikális) a közigazgatási bizottság kiegészítését kérte.

A közgyűlés elhatározta, hogy a Vidovdán vádjait teljes egészükben vizsgálata alá veszi. A vizsgálat lefolytatására egy hét tagú külön bizottságot választott, amelynek tagjai a következők lettek: Marcikics Márkó, Markovics Glisa, Popovics Lackó, Aranovics Jócó, Tatics Pavle, Ernst Bernát és Latincics János dr. A közgyűlés utasította a bizottságot, hogy nyolc napon belül üljön össze.

Vita a drágaságról

Tatics Pavle ezután a drágaság kérdéséről beszélt és kifejtette, hogy Noviszdai a Vajdaság legdrágább városa. Követelte, hogy a városi hatóság tegyen meg minden intézke-

dést a drágaság letörésére. Foglalkozott ezután a lakáshivatal panamájával. Rámutatott arra, hogy a lakástörvény értelmében a lakáshivatal elnöke csak a polgármester, vagy annak helyettese lehet és követelte ennek a rendelkezésnek a betartását.

Stefanovics Zsarkó polgármester választott Tatics felszólítására és megígérte, hogy a városi tanács a felszólalásban foglaltak értelmében fog eljárni.

Ezután a tanácsnak azt a javaslatát tárgyalta, amely szerint a letelepedési illetékekből adjanak 40.000 dinár kölcsönt a tisztviselőlakások építése céljára. A közgyűlés hosszabb vita után a javaslatot levette a napirendről.

Kisebb kérdések tárgyalása után Tatics Pavle a munkanélküliségről interpellált. Indítványozta, hogy a közgyűlés a munkanélküliek segélyezésére szavazzon meg 150.000 dinárt. Popovics György radikális felszólalásában azt indítványozta, hogy a kérdést terjesszék a pénzügyi bizottság elé, hogy konkrét javaslatot dolgozzon ki a munkanélküliség megszüntetéséről. A közgyűlés Popovics indítványát fogadta el.

A széksértésért megbírságot tanácsstag

A polgármesteri jelentés fölolvastása alkalmával érdekes incidens játszódott le a közgyűlésen. Amikor a polgármester közölte jelentésében, hogy a lakáshivatal vezetésével dr. Markovics Glisa tanácsnokot bízta meg, Markovics közbeszólt: »Még nem!« Erre a polgármester kijelentette, hogy efelől ő rendelkezik és ha a polgármester beszél, a tanácsnok hallgasson.

Markovics Glisa a polgármester rendreutatisása után elhagyta a közgyűlési termet. Svinjarev Mladen bizottsági tag indítványára Markovicsot a közgyűlés tekintélyének megsértése miatt, ezer dinár bírságra ítélték.

Noviszdai tudósítónk értesülése szerint Markovics tanácsstag az incidens következtében le fog mondani állásáról.

Cáfolják a kormánybiztos kinevezésének híret

A városi tanács egyes tagjai által állítottak elkövetett panamák ügye egyre nagyobb hullámokat vet. A visszaélések tárgyában kedden Klicin Predrag városi tanácsnok feljelentést tett a noviszdai államügyészségnél, konkrétizálva az összes vádpontokat és kérve, hogy az ügyészség sürgősen indítsa meg a vizsgálatot.

A noviszdai radikálispart, hír szerint, már megtette a szükséges lépéseket a kormányról, hogy a kormánybiztosat mielőbb nevezze ki a város élére. Stefanovics Zsarkó dr. polgármester ezzel szemben cáfolja a kormánybiztos kinevezésének híret és kijelenti, hogy a városi tanács ellen emelt vádak teljesen alaptalanok és így nincs is szükség kormánybiztos kinevezésére.

Zadrúna Gospodarska Banka D. O.

sombori fiókja
legkülönsabban végez minden bankügyletet 9062

Szépség? Fiatalkori frissesség? Megnyerő külső?

Ezt Ön is megszerezheti és a korai megrögződést racionális arc-, test-, haj- és fogápolással kerüheti el. Garantált hatásvak a 25 éves korúkat Bács-szépségápolószerek, Elsa-arc- és hajkenőcsök, (2 tégely csomagolással és portóval együtt 25 dinár.) Elsa-hajnöveztékencs (2 tégely csomagolással és portóval együtt 25 dinár.) Elsa-lilom-tej szépségápoló (4 db csomagolással és portóval együtt 40 dinár) továbbá a többi Elsa-készítmények: Elsa-hajszec, Elsa-szájvíz, Elsa-kőniziv stb. Cím: Feiler V. Jenő gyógyszerész Stibica donja központ 185. (Horvátország) 9131

A magyar kormány rekonstrukciója

Korányi Frigyes lesz az új magyar pénzügyminiszter

Budapestről jelentik: Az *Esti Kurir* értesülése szerint a magyar kormány rekonstrukciója rövidesen megtörténik. Bethlen miniszterelnök Kállay pénzügyminiszter helyére **Korányi** párisi magyar követet szemelte ki, akivel a tárgyalások már annyira előrehaladtak, hogy kijelentette: a tárcát elfogadja. A kölcsönjavaslatokat még Valkó fogja képviselni a nemzetgyűlés előtt, mert **Korányit** csak a jövő hónap közepén váltja fel a magyar kormány.

Ugyancsak az *Esti Kurir* értesült arról, hogy Bethlen miniszterelnök azt tervezi, hogy Nagy Emil helyére dr. Gaár Vilmos kuriai bírót hívja meg igazságügyminiszternek. Gaár szintén csak a jövő hónap közepén veszi át az igazságügyminisztérium vezetését.

A német kormány válsága

Feloszlatják a birodalmi gyűlést

Berlinből jelentik: A *Vorwärts* azt írja, hogy a birodalmi gyűlésen, a politikai fővita végén — amely Marx kancellár mai beszédével megindult — a koalíciós pártok bizalmi indítványt terjesztenek be. Az indítvány a lap szerint egyáltalán nem számíthat többségre, mert a szociáldemokraták és a német nemzetiek egyhangulag ellene szavaznak. Valószínűnek tartják politikai körökben, hogy amennyiben a bizalmi indítványt előterjesztik, a kormányt leszavazzák, aminek következtében a birodalmi gyűlést fel kell oszlatni és új választásokat kell elrendelni. A pártok már biztosan számítanak a birodalmi gyűlés feloszlatásának lehetőségével és minden előkészületet megtettek a választási harc végigküzdesére.

A *Berliner Tageblatt* szerint a koalíciós pártok ebben a tudatban terjesztik be bizalmi indítványukat, hogy biztosan leszavazzák. A lap úgy tudja, hogy **Ébert** birodalmi elnök kívánsága az, hogy a birodalmi gyűlést, amely a párt erőviszonyai miatt alkalmatlan a munkára, feloszlassák.

Tizenegy leány tűzhalála

Borzalmas gyári katasztrófa Londonban

Londoni lapok borzalmas tűzvészről írnak, amely ezekben a napokban egy londoni gyárban ütött ki és amely tizenkét embert, köztük tizenegy munkásnőt ragadott el az élek sorából. A gyár valaha munició gyár volt, most pedig katonai hatóságok ellenőrzése mellett világító rakétákat készítenek benne. A munkások között tizenöt-huszesztendő leányok dolgoznak. Kedden reggel, amikor elkezdődött a munka, hirtelen tűzoszlopok emelkedtek fel az egyik helyiségből. Még mielőtt tájékozódni tudtak volna affelől, hogy tulajdonképpen mi történt, az egész épült lángokba borult. Segítő eszközök ugyan kéznél voltak, de a legnagyobb erőfeszítéssel is az ott dolgozó munkásoknak csak egy részét tudták megmenteni. Tizenkét ember a legborzalmasabb halál áldozata lett: megszenesedett holttestüket csak hosszú órák múlva találták meg.

Megrázó az egyik megmenekült munkásnőnek az előadása:

— Eppen hozzákezdünk a munkához,

— mondotta — jókedvűek voltunk, mint mindig, a helyiség visszhangzott dalainktól, amikor egyszerre kísérteties csönd borult ránk. Amikor felpillantottam, észrevettem, hogy a helyiség végén füst emelkedik fel. A füst felszállását nem előzte meg semmiféle robbanás, nem vettünk észre semmi gyanusát, ami intőjelül szolgálhatott volna. Egy szempillantás alatt füst borította be az egész helyiséget s egyik rakéta a másik után pukkant el. Nem tudom már, hogyan jutottam ki a helyiségből, csak arra em-

lékszem, hogy kint voltam és ott, ahol a telepnek lennie kellett volna, egyetlen egy hatalmas lángot láttam, amelyből szívzaggatóan tör elő ott rekedt barátom jalkiáltása. Ez sem tartott sokáig. Végül csak elszenesedett holttesteket találtak, amelyek meglapultak az összevissza hajlított vasgerendák között. Nem tudom megérteni, hogy a többiek hogyan rekedtek bent. Ugy látszik, teljesen elvesztették a fejüket.

A hatóságok is ezzel magyarázzák a tizenegy leány tragédiáját.

A magyar törvényhozás biztosítja a kisebbségek nyelvhasználatát

Parlamentari vita az októberi forradalomról

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés keddi ülésén folytatták Vanczák János mentelmi ügyének tárgyalását, mely közben különösen sok szó esett Károlyi Mihályról s a Károlyi forradalom résztvevőiről.

Szedes Ferenc volt az első szónok. Hangsúlyozta, hogy Vanczák cikkének csak az a lényege, hogy Károlyi Mihály a haladást akarta szolgálni. Már pedig Károlyi eszméiben Nagyatádin és Nagy Vincén kívül az egységes pártnak 26 volt Károlyi főispán tagja is osztozkodott. Indítsák meg Károlyi ellen a hazaárulási pert.

Horváth Zoltán: Nem merik. Csak polgári pert mernek indítani. Ültessek Nagyatádit is a vádlottak padjára!

Szedes Ferenc: Illendő lenne, ha a kizsákdák megemlékeznek a multról.

Rupert Rezső beszélt ezután. Károlyi Mihály szerepe felett — mondotta — a történelem fog itélni, mint ahogy a történelem fog afelett is ítélkezni, hogy kik voltak a nagyobb bűnösök, a háború megindítói, vagy a béke megkötői. A mentelmi bizottság jelentése azt tartalmazza, hogy Károlyi elkövette a hazaárulás bűnét, holott a büntető-

törvénykönyv ilyen büncselekményt nem is ismer.

Pikler Emil: Magyarországon egyebé Mihályok is vannak, akik ellen el kellene járni. Francia Kiss Mihályról van szó, aki ellen Moldoványi Géza királyi főügyész helyettes azt a vádat emelte, hogy saját kezével több embert meggyilkolt.

Drózdny Győző: Emlékezteti az állandóan közbeszóló Patacsi Dénest a Vigadóban tartott nagygyűlésre, ahol Patacsi is felszólt Károlyi Mihály mellett. Patacsi a forradalom gyermeke és forradalom nélkül nem lehetett volna csendőrmesterből államtitkár.

Egy hang: Isten vele, Dénes.

Drózdny végül kijelenti, hogy a Károlyi-akták hamarosan le fognak kerülni a napirendről. Ellene van Vanczák kiadatásának.

Több felszólalás után a nemzetgyűlés Vanczák kiadatását határozza el.

Az ülés végén Ráth János előadó ismertette a kisebbségeknek a hatóságok előtt való nyelvhasználatáról szóló törvényjavaslatot. A törvénytervezetet elfogadásra ajánlotta annak tanujelűl, hogy a magyar nemzet előzékenyen akar bánni a nemzetiségekkel.

Politikai bonyodalmak a főispán-jelölés körül

A bunyevác gazda-csoport saját jelöltjeit akarja kineveztetni Passzivitásra készülnek az elégedetlenek

A szubotikai radikális párt főispánjelölő határozata mind nagyobb hullámokat vet. A *Bácsmegyei Napló* írta meg elsőnek, hogy a radikális párt néhány vezetőjének nem volt tudomása a kérdés napirendre tűzéséről és a határozathoz sem járulnak hozzá, mert azt egyrészt időszertülnének tartják.

A pártválasztmány egy töredékének határozata most mind nagyobb ellentéteket idéz elő a radikális pártban. A párt vezetőit a hétfőn és kedden hosszas tanácskozásokat folytattak és ezek során kiderült, hogy a párt vezetői közül mind többen jelentik ki, hogy nem értenek egyet a főispánjelölő határozattal. Ezek egyrészt súlyosan sértőnek találják Pletikoszits András dr. főispánra nézve, hogy lemondása előtt foglalkozott már a párt utódjának a kérdésével, másrészt lehetetlennek tartják, hogy a párt plenumának a megkérdése nélkül eldöntsék ilyen fontos kérdésben.

A határozat előzményeiről megtudtuk, hogy a radikális párt bunyevác-gazda csoportjának néhány tagja terjesztette váratlanul a választmány elé a főispán és polgármester jelölésére vonatkozó javaslatot, amit a zemljodilcska-csoportnak tulsulyban jelenlévő tagjai fogadtak el. Ezért is akarták Jurics Markó képviselőt — aki ehhez a frakcióhoz tartozik — felkérni arra, hogy a memorandum Beogradbe vivő küldöttséget vezesse. A bunyevác-gazda csoportnak ezzel a határozattal állítólag az volt a célja, hogy a saját jelöltjét ültesse úgy a főispáni,

mint a polgármesteri székbe, hogy ezáltal még teljesebb fölényt biztosítson magának úgy a város ügyeinek, mint a pártpolitikának irányításában.

A bunyevác-gazda csoport részéről ugyan cáfolják ezt az állítást és úgy igyekeznek feltüntetni az ügyet mintha a főispánjelölés szabályszerűen történt volna. A radikális pártnak a határozattal elégedetlen tagjai a zemljodilcsok minden cáfolata ellenére is fenntartják álláspontjukat, sőt már azt is hangsúlyozzák, hogy ha az ügyet nem korrigálják, úgy levonják a konzekvenciákat és passzivitásba vonulnak.

A pártban felmerült ellentétek kulisszái mögött elsősorban a bunyevácokkal való megegyezés kérdése van. A radikális párt több vezetője hangsúlyozta az utóbbi időben, hogy a radikálisoknak meg kell találni a bunyevác-sokacpárttal a megegyezést. Ez a törekvés azonban ellenkezik a gazda-csoport többségének a véleményével, amely kezdetől fogva meg akarja gátolni a bunyevácokkal való megegyezést. Főképpen az a körülmény birta rá a főispánjelölő határozat elfogadóját, hogy ezáltal megakadályozzák a bunyevác-sokacpártot is közelálló politikai kinevezését.

Egyelőre súlyos a radikális párt helyzete, mert ha Popovics György tanügyi inspektor után az elégedetlen vezetőtagok is passzivitásba vonulnak, a szubotikai radikális párt elveszti eddigi vezetőinek legnagyobb részét.

Angol kölcsönt kap Oroszország

Négy millió font — a cári Oroszország tartozásainak elismeréséért

Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök az alsóházban beszédet mondott a szovjetkormányval folytatott tárgyalásokról. Közölte, hogy a tárgyalásokon, amelyek eredménnyel bíztak, arról fognak elsősorban határozni, hogy Oroszország részére adjanak-e bizonyos feltételekkel angol kölcsönt. Bejelentette, hogy Rakovszky, a szovjetkormány nevében megígérte, hogy Oroszország elismeri a háború előtti tartozásait. A kölcsönt, amely négy millió fontig terjedhet, a kormány azonnal megadja, mielőtt Oroszország garanciákat ad arra nézve, hogy tartozásait föltétel nélkül elismert.

A *Manchester Quaidian* szerint a meghatalmazással ellátott moszkvai delegáció érkezését március közepére várják. A delegáció fogja véglegesen letárgyalni a kölcsönügyet és az fog dönteni abban a kérdésben is, hogy a szovjetkormány a háború előtti adósságokat elismeri-e. Az angol sajtó véleménye szerint az orosz kölcsön ügyében legkésőbb március végén határoznak. Az angol delegáció vezetője maga a pénzügyminiszter lesz, aki már előkészítette a konferencia anyagát.

Jezsuita bíróság ítélkezett egy ortodox zsidó hitközség perében

A zsidó hitközség leita pernyertes

Kolozsvárról jelentik: A szatmári ortodox zsidó hitközség már régóta szerette volna megszerezni az ortodox templom tőzomszédságában levő báró Vécsey-csaiad ingatlanát: egy hatalmas telket, amelyet hitközségi hivatalok és iskola céljaira akart építkezni. A hitközség terve azonban három esztendőn keresztül meghiusult, mert a Vécsey-család a leghatározottabban elzárkózott a telkek eladására, noha a hitközség a forgalmi értékénél jóval magasabb árajánlatokkal próbálkozott. Nemrégiben a hitközség megbízásából Weiss Jenő elnök kísérelte meg, hogy a telek tulajdonosát, báró Vécsey Aurél budapesti jezsuita papot rábírja az ingatlan eladására. Felutazott Budapestre, felkereste Vécsey Aurélt, aki hosszas rábeszélés után végre megígérte, hogy a telket eladja az ortodox hitközségnek. A megállapodás után néhány napra levelet küldött a jezsuita pap Szatmárra, az időközben hazatért Weiss Jenőnek, amelyben kijelenti, hogy az ígéretét nem tarthatja meg, mert mint katolikus pap nem adhat el ingatlant más telekezetnek.

Weiss Jenő azonban nem tárgyalt. Újból felutazott Budapestre és felkereste a jezsuita rend notabilitását: Tomcsányi Lajos páter, Baranyai Lajost, az ismert Bangha páter helyettesét, a Központi Sajtóvállalat vezérigazgatóját, akiknek előadta panaszát és azt ajánlotta, hogy hívjanak össze egy papi bíróságot és döntsön az ügyben maga az egyház, illetőleg a jezsuita rend. A nagybefolyású Tomcsányi páter elfogadta a szatmári ortodox zsidó hitközség elnökének javaslatát és az ő közbenjárására a jezsuita rend főnöksége — papi becsületéről lévén szó — összehívta a választott bíróságot. A zsüri, amelynek tagjai voltak: Tomcsányi Lajos, Baranyai Lajos, Cziffra jezsuita prépost és a panaszos Weiss Jenő, hosszas tárgyalás után

azt a határozatot hozta, hogy báró Vécsey Aurél jezsuita pap ígéretéhez híven a szatmári ingatlant köteles átadni az ottani zsidó hitközségnek.

A határozatot, amely egy egyházi, mint világi körökben nagy feltűnést keltett, a jezsuita rend megküldte Szatmárra, ahol báró Vécsey jószágigazgatója és a zsidó hitközség az adás-vételi szerződést már megkötötték.

TINTA

•••

Uj budapesti cimtár

Vidéki rokonom érkezik föl. Ő kért meg, hogy tájékoztassam a mai udvariasság elemi szabályairól, főként a megszólításokról, hogy az itteni emberekkel érintkezni tudjon. Tisztán az ő használatára készítettem az alábbi kis, igénytelen cimtárt, mely — mondanom sem kell — nem törekszik tudományos teljességre.

Apám. Valaha mindenki „apám” volt, a pincér, a gőzfürdői tyukszemvágó s az a tizenéves messenger boy is, kit levéllel küldtek el, Azóta ez a kifejezés divatját multá. Csak a színházi díszletmester: „apám.” Viszont a színházi fodrász: „édes apám” minden esetben. Gyermek is nevezhetik így nemzőiket, de csak bizonyos esetben.

Bankigazgató. Minden cégvezető. Az igazi bankigazgató csak elnök.

Biztos ur. A rendőr megszólítása ha pl. egy ucca iránt érdeklődünk. Ennek a jelentése homályosabb, költőibb mint a rendőré. Mert a kormánybiztos is biztos.

Drágicám. Így kedveskednek egymásnak a telefonos-kisasszonyok, mikor egy számot kérnek át egyik központból a másikba. Ezt a titkot több hibás kapcsolás alkalmával leste el a pesti közönség, ujabban gyakran alkalmazza, hogy megtévessze a telefonos kisasszonyokat, kiktől orvul, mintegy kartársnői nevében helyes számot merészel kérni. A „nagysád” mult századbeli ódság, mely elárulja a főhívó tájékozatlanságát. A „kedves” vagy „édes nagysád” az ellenkező hatást éri el.

„Fiam.” Csakis nagyon fiatal emberek — husz éven aluliak — hivhatják így ősz, szakállas kollégájukat.

Felügyelő. A házmester, kiből annakidején házfelügyelő lett. Ma csak felügyelő ur, ház nélkül. Még finomabb: gondnok ur, vagy főmegbízott ur.

Író. Mihelyt egy novellája megjelent, már „Mester.” Hogy minek a mestere, az titok. „Író ur” vidékies, Nagy sértés.

Pincér. Bármily különösen is hangzik, a pincér ismét pincér. Egykor, mikor a pestiek a kávéházak fellegváraiban ültek, mint törzsfőnökök, ő volt a főur, de ma, mikor a kávéházakat rohammal bevették a bankok, visszakapta régi, szerény és tisztességes nevét.

Szerkesztő. Egyedül az álhírlapíró. A Szerkesztő. Ez nagybetűvel írandó és nagybetűvel mondandó, a lap gondos és kiméletes elhallgatásával, melyet nem szerkeszt.

Színész. Ő a „Művész ur”. Mind az öt művészet együttvéve: költészet, zene, festészet, szobrászat, építészet. És természetesen a színészet is.

Tanár. Ezt a tragikus zengésű, szép szót Vörösmarty igen kedvelte és a „Vérnász” című szomorujátékában egy remetét is Tanárnak neve-

zett, kiről a drámában többek közt ezt mondják: „Azonban otthon más ölel helyette: Várán s magán Tanár bitorkodik”. Ujabban alig hallható. Az egyetemi orvostanár és a kitűnő pedagógus egyaránt „professzor”. Ez megtisztelőbb. Tanár manapság csak a tanító, épp azért, mert nem tanár, hanem tanító.

Ur. Egymagában kihívó gorombaság. Ha valakit X nek hívnak és beszélgetés közben X urnak szolítod, ez szemtelenség. Éles vitákban olvassuk: „X ur ugylátszik elfelejté . . .” És éjfél után, mikor kevés borralalót kap a kocsis, szintén így kezdi mondogóját, melynek végére nem merünk odafigyelni, mert sietünk, hogy minél előbb a kapuba jussunk: „Az ur . . .”

Vezérigazgató. Minden tizenhat évét betöltött budapesti férfilakos.

Általában eivül mondható ki: itt mindenki az, ami nem és senki sem az, ami. Ha így tituláljuk felebarátunkat, akkor udvariasak vagyunk.

Kosztolányi Dezső.

A bécsi munkásság

támogatja a sztrájkoló bankhivatalnokokat

A bankok nem engednek

Bécsből jelentik: A sztrájkoló bankhivatalnokok és a bankszövetség megbizottainak tárgyalása Seipel Ignác kancellár elnöklété alatt a késő esti órákig tartott. A tárgyalásokat kedd estig minden körülmények között be akarták fejezni, mivel nagyon veszedelmes bonyodalomaktól kell tartani. A különböző munkásszervezetek bizalmiférfiai ugyanis délután tanácskozást tartottak, hogy határozzanak arról, milyen együttműködéssel támogatathatnak a sztrájkolókat. A bankhivatalnokok tárgyalási csoportjának vezetője, Zellen szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő, kivált a bizottságból, mivel agresszív tárgyalási modorával nagyon megnehezítette a megegyezés létrejöttét. Bauer Ottó és Austerlitz szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő ma kijelentették, hogy fel fogják szőlítani az egész munkásságot, lépjen fel a sztrájkolókkal mellet, mivel a kapitalisták a nyolcórás munkanap ellen merényletet terveznek.

A tárgyalófelek minden iparkodása ellenére megegyezést nem lehetett elérni és a tárgyalás folytatását holnapra kellett halasztani, bár ma már több tekintetben lényeges közlekedés történt a felek között. A devizaárfolyamok hivatalos jegyzése a clearing-forgalom szünetelése miatt ezután is elmarad. De a Nemzeti Bank holnaptól kezdve ismertetni fogja a lapokban a legfontosabb devizák árfolyamát.

NYERS VADBŐRÖKET RÓKÁT

VIDRÁT

NYESTET

GÖRÉNYT

legmagasabb napi árban

S V E S Z E K
SPITZER LAJOS

szücs szőrmeáruháza
Subotica, Sokolska ulica

HIREK

•••

— Az angol kormány és a békeszerződések revíziója. Londonból jelentik: Henderson, az angol kormány belügyminisztere egy népgyűlésen tartott beszédében kijelentette, hogy revízió alá kell venni a békeszerződések. Macdonald, az angol kormány elnöke másnap nyilatkozott, hogy Henderson magánvéleményét az angol külügyi politika nem osztja és a kormány nem vállal érte felelősséget.

— Akció a vasúti közlekedés megjavításáért. Beeskerekről jelentik: A beeskereki kereskedők és gyárosok egyesülete felhívást intézett Bácska és Bánát valamennyi kereskedelmi és ipari egyesületeihez, hogy csatlakozzanak ahhoz az akciójához, amelyet a vasúti közlekedés hiányainak megszüntetése végett indított. Az egyesület felhívja az érdekelt testületeket, hogy delegáljanak tagokat a március 1-én Beogradba induló küldöttségbe.

— Kinevezték a Népszövetség magyar pénzügyi bizottságát. Genfből jelentik: A népszövetség titkárságának ama bizottságát, amely Magyarország pénzügyi helyreállítása tervének előkészítése céljából Budapestre utazik, s amelynek összetételét és feladatait a Wolff-iroda február 22-iki genfi jelentésében már közölte, most végleg kinevezték. Az akkor már jelentett személyiségekhez csatlakozik még Meulen hollandi és Bianchini olasz delegátus. A bizottság elnöke Janssen belga delegátus.

— Kilencórás munkaidőt akarnak a hamburgi hajóépítő műhelyekben. Berlinből jelentik: A hamburgi hajóépítő műhelyek tulajdonosai kilencórás munkaidőt akartak behozni. A munkaidő felemelése ellen azonban tiltakoztak a hajóépítőmunkások és visszaszűntették a munkaadók ajánlatát.

— Spekuláció híresztelte a bulgáriai kommunista forradalmat. Beogradból jelentik: A Bulgáriában kitört állítólagos kommunista forradalomról szóló jelentést nem erősítik meg. Szófiához és a határállomásokhoz intézett kérdésekre még nem érkezett válasz. Minthogy a keleti expresszvonal Szófiából érkezett utasok sem tudnak semmit a kommunista forradalomról, úgy látszik, hogy a híresztelés politikai vagy üzleti spekulációra vezethető vissza.

— Ujra működhetik a szentai katolikus legényegylet. Szentárgl jelentik: A szentai katolikus legényegylet, amely hatósági betiltás miatt két éven át szünetelt, most a jóváhagyott új alapszabályokkal ismét megkezdte működését. Az előkészítő bizottság 29-én délután ülést tart az Eugén-szállóban.

— Vrangel hívei és az »Utolsó orosz cárnő. Noviszadról jelentik: A beogradi Novosti néhány nappal ezelőtt megkezdte az Utolsó orosz cárnő regény folytatólagos közlését. A Noviszadon tartózkodó vrangelista orosz menekültek hétfőn gyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak a Novosti regény-közlése ellen és elhatározták, hogy küldöttségileg fogják követelni a Novosti szerkesztőségétől, hogy a regény további közlését szüntesse be, mert az sérti az orosz cári családot.

— Változás a budapesti vonatok menetrendjében. Budapestről jelentik: A Budapest—Szubotica közti vasúti forgalomban március 1-től kezdve változás áll be. A személyvonat Budapestről indul este 6 óra 50 perckor, érkezik Szubotica-ra éjjel 11 órakor. A gyorsvonat indul reggel 8 órakor, Szubotica-ra érkezik 12 óra 15 perckor.

— Elítélték a staramoravica i jegyzőt. Noviszadról jelentik: Tomasevics Mirkó staramoravica i községi jegyző egy évvel ezelőtti feljelentést tett dr. Ilics Radoszláv volt szubotica i törvényszéki bíró ellen, hogy egy ügyben megvesztegette magát. A feljelentés alapján az eljárás megindult, de minthogy a feljelentés alaptalannak bizonyult, rövidesen megszüntették. Ilics dr. rágalmaszást feljelentette Tomasevics jegyzőt a noviszadi törvényszéken. A törvényszék kedden tárgyalta Tomasevics ügyét, akit husznapi fogházra és 250 dinár pénzbüntetésre ítél.

— Szubotica i fia színházi sikere Budapesten. Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtti a Blaha Lujza színházban feltűnt egy eddig Budapesten alig ismert színész, aki a „Balga szűz” bonviván szerepében olyan sikert aratott, hogy mire az előadás véget ért, már szerződést kapott az Unió-színház igazgatóságától. A felfedezett tehetség Zorád Ferenc, szubotica i fiu, aki ezelőtti hat hónappal lépett a szini pályára. Színházi körökben fényes karriert jósolnak Zorád Ferencnek.

— Megalakult a bajmoki rokkantak egyesülete. Bajmokról jelentik: Vasárnap tartották meg a bajmoki rokkant egyesület alakuló közgyűlését. A gyűlésen Suics István és Tiri István szubotica i kiküldött mondtak beszédet, majd megválasztották az egyesület vezetőségét. Elnök Kocsis Lajos, alelnök Kollár János, titkár Suics István, pénztárnok Licht Sándor, póttagok: Mila József, Ladányi Ferenc, Nuber Lőrinc, Ozvald Mihály, Beslity István, felügyelő bizottsági tagok: Keller József, Kecsenovics András, Czindel István, póttagok: Knipp Simon, Basics Gábor.

— Az indiai nemzetgyűlés önkormányzatot követel. Delhiből jelentik: Az indiai nemzetgyűlés határozatot fogadott el, amely azt követeli, hogy Indiának azonnal adják meg az önkormányzatot. Az önkormányzat hatásköre alól csupán a hadsereget és a külügyeket vonják ki.

— Cukorgyárat építenek Noviszadon. Noviszadról jelentik: Karánovics Brankó noviszadi nagyiparos toket kért a városi tanácstól felépítendő cukor- és csokoládégyár részére. Karánovics kérését Noviszad város tanácsa teljesíteni fogja.

— Bethlen a külföldi kölcsönről. Budapestről jelentik: Bethlen miniszterelnök kedden este az egységpárt ülésén nyilatkozott az ország pénzügyi helyzetéről és a külföldi kölcsönről.

Zeneestély az orosz rokkantak javára. Tabakovics Miklósné védnöksége alatt több szubotica i hölgy rendezésében Patrik Szerajina Irgalmas nővér az orosz világtalan rokkantak javára március 6-án este kilenc órai kezdettel a városi színház termében táncal egybekötött dal- és zene-estélyt rendez. A nivós műsorú estén a következők működnek közre: Polyakovics Jelena, a beogradi opera első ballerínája, a Granicsár-dalegylet, Mihajlovics Verica, Vilics Stanka a lovas tanzászlóalj önkéntese, valamint az orosz rokkantak életéből merített előképek is színesebbé fogják tenni a programot. Az estélyre külön meghívókat nem bocsátanak ki. A helyárak ugyanazok, mint a noviszadi szintársulat vendégszolgálati alkalmával voltak. A nivós műsorra és a nemes célra való tekintettel az estély a közönség legteljesebb támogatását érdemli meg.

— Meghalt Gaudernak tábormok. Budapestről jelentik: Báró Gaudernak József lovassági tábormok hetvenhat éves korában Budapesten meghalt. A háború alatt a nagyszabású tizenkettedik hadtest parancsnoka volt, majd a darabont-testőrség kapitányává nevezték ki.

A Cara Lasara ucca réme. Kedden este egy ittas kéményseprő-segéd két óra hosszat veszélyeztetette a Cara Lasara ucca járókelőinek biztonságát. A kéményseprő olyan veszedelmes módon garázdálkodott, hogy az emberek rémülten menekültek előle, a kapukat bezárták, az üzletek redőnyeit lehúzták és rövid idő alatt valóságos ostromállapot képét mutatta a külvárosi ucca. A megriadt emberek értesítették a mentőket, a mentők a rendőrséget, akik azután beszállították a kéményseprőt a rendőri őrszobára. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy Szűcs Antalnak hívják, szubotikai kéményseprősegéd és megállapították róla, hogy a beszámíthatatlanságig ittas. Megindították ellene a kihágási eljárást.

Utonállás. Noviszadról jelentik: Perikotti Andria orosz menekült, noviszadi ügyök hétfőn este hazafelé tartott Magyar-ucca-i lakására. Utközben két orosz egyenruhás ember megtámadta és revolvert rántva, pénzt követeltek Perikottitól. A megrémült ember a nála lévő négyezer dinárt adta támadóinak. A rendőrség megindította a nyomozást.

Eljegyzés. Lang Ferenc (Wien) és Lang Mariska asszony született Csajkás Mariska jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szabadióra helyezték a Hungarleider-cég üzletvezetőjét. Mint ismeretes, a szubotikai rendőrség hétfőn átadta az ügyészségnek Moser Károlyt, a bécsi Ungerleider Simon baromfi- és tojásexport-cég szubotikai telepének üzletvezetőjét, akit feljelentettek azon a címen, hogy hamis sulybevallással szállította a külföldre a cég küldeményeit. A szubotikai fővámmivatal megállapította, hogy a cég minden küldeményét szabályszerűen, pontosan vámoztatta el. A szubotikai ügyészség a szállítási család vádját sem találta beigazoltnak és ezért elrendelte Moser Károly szabadióra helyezését.

Öngyilkosság. Becskerekéről jelentik: Gruics Jelena kedden reggel Várallyai-ucca-i lakásán öngyilkossági szándékkal ecetsovát ivott. A mentők a kórházba szállították, ahol egy órai szenvedés után meghalt. Öngyilkosságának oka az, hogy összekülönbözött Ernezki Zsivo munkással, akivel összekülönbözött.

Házasság. Hippich Margit és Mirovics Konstantin házasságot kötöttek február hó 24-én. (Minden külön értesítés helyett.)

Kifosztották a lakását. Szentáról jelentik: Gyurik János járási állatorvos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik távollétében lakását feltörték és onnan több értékű tárgyat és ékszereket elloptak. A nyomozás megindult.

Berlin lakossága. Berlinből jelentik: A legutóbbi statisztikai adatok szerint négy millió négyszázezer lakosa van Berlinnek.

Szökés a robogó vonatról. Osijekről jelentik: Kajmer Károly rét-falusi lakost betörésért a rendőrség már hosszabb ideje körözi. A vinkovcei rendőrségnek sikerült a körözött tolvajt kézrekeríteni, akit egy rendőr kíséretében Osijekre szállítottak. Osijek előtt néhány állomással Kamer egy őrizetlen pillanatban feltépte a kupé ajtaját és leugrott a robogó vonatról. A vonatot azonnal megállították és üldözni kezdték a vakmerő szökevényt, de nem sikerült elfogni.

A »Szubotikai Katolikus Legényegylet« március hó 2-án este 8 órai kezdettel nagyszabású farsangi bált rendez. Éjtéli meglepetéssel, Rácz Pista cigányzenekarával. Az egylet vezetősége névreszóló meghívót nem bocsájt ki.

Műkedvelői előadások Starakanizsán. A starakanizsai Népkör szombaton és vasárnap sikerült műkedvelőelőadást rendezett, amely alkalommal az »Arva Rózsi« című népszínművet adták elő. A darabot Kopasz Imre egyesületi titkár rendezte. — Vasárnap tartotta színelőadását a Hajnald-leánynevelő intézet is. Márton Mátyás prépost tiszteletére. Az előadás a siker jegyében folyt le.

A horgosi kereskedők kabarcésteje. A horgosi kereskedők egyesülete március elsején a nagyvendéglő termében esti 9 órai kezdettel kabarcéval egybekötött táncestélyt rendez.

Tűz Szentán. Szentáról jelentik: Kedd délután özvegy Klein Bernátné házában kigyulladt a menyezlet. A tüzet a kivonult tűzoltók oltották el.

Kürtök a német birodalmi választásokat. Berlinből jelentik: A német birodalmi kormány április hatodikára tűzte ki a birodalmi nemzeti választásokat.

»Piliangó főhadnagy« a Városi Színházban. A szubotikai Művészeti Köre március elsején és másnapján este 8 órai kezdettel hozza színre ezt a gyönyörű zenéjű háromfelvonásos operettet teljes zenekari kísérettel. A darab főszerepét Farkas Teri, Váradi Ida, Thurzay Matyi, Kocz Dani és Szabó Márton játsszák. Jegyek a körben kaphatók.

Halálozás. Folyó hó 26-án elhalálozott 79 éves korában Glied Simon szubotikai kereskedő. Az elhunyt apja volt Glied Vilmos malomtulajdonosnak, a szubotikai orthodox hitközség elnökének. Glied Bernát téglaárásnak és takereskedőnek, fivéré volt Glied Adolf terménykereskedőnek, a szubotikai bogyár elnökének. Halálát azonkívül a kiterjedt Glied-, Berg- és Hermann-családok gyászolták. — Temetés folyó hó 27-én, szerdán délután 2 órakor lesz a Tolstojeva utca (Odor-ucca) 21. szám alatti gyászszoból.

Székrekedés. Bamberger orvostanár, a szívbetegségek tankönyvének megalkotója, megállapította, hogy a Ferenc József kesztyűviz nagyon megbízható hashajtó.

A novisadi tőzsde egy éve

Emelkedik a forgalom, szaporodnak a perek

A vajdasági gazdasági életnek egyik létkető gócpontja a noviszadi terménytőzsde. A noviszadi tőzsde jelentősége napról-napra nő, s ez mutatja a forgalom állandó növekedését. Az elmúlt esztendőben hatalmasan növekedett a forgalom.

Míg 1922-ben a gabonatermékek forgalma 936.479 mm. volt, addig 1923-ban ez 1.678.579 métermázsára növekedett; hivelyes vetemény elkeit 1922-ben 26.504 mázsa, 1923-ban 36.600 mázsa; malomtermékekben üzletet kötöttek 1922-ben 164.661 mázsát, 1923-ban 224.858 mázsát, csupán az állati termékekben, zsirban és szalonnában csökkent a tőzsde forgalma, mert az 1922. évi 4550 mázsával szemben csupán 2411 mázsát adtak el 1923-ban. Ennek a csökkenésnek az oka a tengeri drágulása, mert a sertéstartó gazdák nem tartották jövedelmezőnek az elmúlt évben a sertéshizlalást, s így a termékekben a kivétel lényegesen alatta maradt az 1922. év exportjának. A tőzsde összforgalma 1922-ben 1.132.194 mm., 1923-ban pedig 1.942.448 mm. volt, tehát 810.254 mm. volt az 1923. év többlete, ami igen tekintélyes mennyiség, tekintve azt, hogy a noviszadi kívül más gabonátőzsdek is működnek a Vajdaságban.

A tőzsde nagyobb forgalmát a kívül mozditotta elő. Kereskedőink főleg Ausztriába és Németországba vitték ki sok gabonát és lisztet, de volt exportunk Svájcba is. A tőzsde

a legnagyobb forgalmat gabonatermékekben októberben érte el, mikor 197.910 mázsát forgalmazott, a legkevesebbet májusban, mikor csak 98.550 mázsa volt a forgalom. A hivelyes nemlekekben szintén október vezet 7400 mázsával, míg a malomtermékek juliusban keresték legjobban, amikor is 23.920 mázsa kelt el.

A tőzsde megnagyobbodott forgalma maga után vonta a tőzsdei perek számának növekedését is. Míg 1922-ben csak 292 per volt folyamatban és 362 tárgyalási napot tartottak, addig 1923-ban már 766 pert tettek folyamatba és 832 tárgyalás volt. A perek legnagyobb része már az első tárgyalási napon elintéződött. Míg 1922-ben a pereket túlyomó részt azért tették folyamatba, mert az eladók nem tették eleget szállítási kötelezettségeiknek, addig most azért indultak perek, mert a vevők nem fizettek, a pénzhányra való hivatkozással.

A perekon kívül még több perenkívül kiegyezésre is igénybevétték a tőzsdét. Míg 1922-ben 127 esetben kísérelték meg a békés uton való kiegyezést addig 1923-ban 520 esetben, melyek majdnem mindegyike eredménnyel végződött.

Mindezek a számok mutatják a tőzsde fejlődését és hivatottságát a vajdasági gazdasági életben.

SPORT

Carpentier Bécsben. Carpentier, a híres francia boxbajnok legközelebb Bécsben fog versenyezni Anglia bajnokával. A versenyt a Hohe Varte pályán fogják megrendezni.

Kehrling a férfi párosversenyt is elvesztette. Kehrling Béla Magyarországi bajnoka a svájci tenisversenyen a férfi páros döntőjében, a melyben Rahe német bajnokkal indult, a második lett. A vegyes-páros versenyt Kehrling-Almares spanyol bajnoknő nyerte. Kehrling vereségét a férfi egyesben ütőjének eltörése okozta, valamint az, hogy bokarándulást szenvedett.

Moravetz zeneműkereskedés

Timisoara (Temesvár, Románia)

Világvárosi művészi szaküzlet. Bármilyen zeneműre van szüksége, kérje egy lapon, gyorsan pontosan és a legolcsóbban kapja tőlünk. Jegyzékek ingyen. 989

AKI

gondolja, hogy szülni lesz tavaszi ruhára, úgy február 15-től már megrendelheti heti vagy havi előleges törlesztésre. Nagy választék bel- és külföldi szövetekben.

NÁVAY ISTVÁN

szabó üzletben, Somborski put. 2. sz. Dr. Kiss ügyvéd házában. 6553

VÁROSI JODÓ

GYÓGYEÜRDŐ

NOVISAD

PENZIÓ RENDSZER

KITÜNTETÉLLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDROTHERÁPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM,
KVARC-LÁMPA, DIATHERMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TÉLIKURA

TŐZSDE

Noviszadi terménytőzsde, február 26. Mérsékelt forgalom mellett az irányzat szilárd. Tengeri és buza áll az üzlet homlokterében. Tengeriben prompt árut keresnek. A mai irányárak: Buza, bácskai 330—335 dinár, bánáti Senta paritás 327.50—332.50 dinár. Szerbiai árú. Árpa bánáti 315—325 dinár. Zab 242—245 dinár. Tengeri bácskai prompt 247.50 dinár, március—áprilisi 252.50 dinár. Bab, fehér 680—685 dinár. Liszt 0-ás GG. 530—535 dinár, 0-ás G. 520 dinár, 6-os 310—320 dinár, 7-es 272 dinár. Korpa 190 dinár.

Beograd, február 26. Zárlat: Amsterdam 29.75, Bécs 0.1125, Budapest 0.22, Bukarest 42.25, Genf 13.7830, London 343.35, Milano 3.45, Páris 3.40, Prága 2.31. Valuták: Dollár 79, Magyar korona 10.

Beograd, február 26. Tőzsdei jelentés a dinár külföldi jegyzéséről:

London, zárlati jegyzés 350.

Newyork február 25. Zárlati jegyzés 125.50.

Prága, nyitás 44.50.

Zürich, február 26. Zárlati: Newyork 577.75, London 24.81, Páris 24.80, Prága 16.76 háromnegyed, Beograd 7.22.50, Bukarest 3.05, Szófia 4.35, Bécs 0.008125.

Budapest, február 26. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd — Dinár 815—865, Bukarest — Lei 348—365, London 180600—296900, Angol font 281200—197500, Milano 2925—2995, Lira 2845—3015, Newyork 65260—69050, Dollár 65560—69350, Páris 2825—2995, Frank 2855—3025, Prága — Szokol 1895—2005. A takarékos korona mai árfolyama 101.

Értéktőzsde. A tőzsdén élénk forgalom; barátságos hangulat, bizakodó irányzat. A spekuláció feladta bizakodó magatartását. Egyes papiroknál 15—25 százalékos emelkedés. **Tőzsdézárlat** (ezer koronákban): **Bankok:** Angol-magyar 145, Bosny. agrár 90, Földhitelb. 740, Hazai 410, Szlavon jíz. 74, Cseh iparb. 31, Magyar Hitel 920, Jelzáloghitel 200, eLszámítóló 144, Olaszbank 53.5, Marcur 30, Osztrák Hitel 288, Keresk. bank 2100. **Takarékpénztárak:** Belvárosi Egyes. f. 338, Ált. takarékos 305, Moktár 320, Pesti hazai 6100. **Biztosítók:** I. Magy. Bizt. 12750, Fonciere 430, Jég 300. **Malmok:** Back-malom 105, Borsod-miskolci 180, Concordia 71, I. bpesti gm. 169, Gizella 74, Hungária 159, Királymalom 52. **Bányák és téglagyárak:** Beocsáni 1510, Borsodi 290, Szentlőrinci 150, Cement 175, Szászvári 610, Kohó 1625, Istvántegla 75, Drasche 470, Magnezit 3975, Aszfalt 98, Ált. köszénb. 4500, Saigó 920, Ujlaki 350, Urányi 1350. **Nyomdák:** Athenaeum 310, Franklin 260, Globus 87, Kunossy 31, Pallas 83. **Vasművek és gépgyárak:** Coburg 85, Gróf Csáky 33, Gazd. gép 228, Fegyver 1950, Frankl 200, Ganz Dan. 5950, Ganz vill. 2825, Hofherr 235, Láng 248, Lipták 26, Magyar acél 470, Rimamurányi 202, Roessemann 105, Schlick 141, Mérleg 48. **Különte vállalatok:** Ált. gázizzó 26, Ált. légszesz 10, Bóni 158, Danica 195, Diana 15, Dorogi 46, Délcekor 785, Cinner 16.5, Égész 90, Izzó 940, Horvát cukor 1340, Gyapjamos 95, Papir 60, Részvényserf. 380, Fővárosi sör 62, Műtrágya 410, Karton 128, Kleim 12, Keleti 62, Klotild 180, Ligetszan. 37, Cukor 4900, Östermelő 455, Pamut 395, Gumi 640, Szalámi 48, Vasutforg. 390, Mezőh. cukor 453, Interexim 47, Phöbus 60, Star-film 32, Szikra 125, Szeg. kend. 625, Telefon 260, Temesi sör 275, Unio színház 28. **Faipari vállalatok:** Guttmann 1350, Hazai fa 260, Fioni fa 16, Malonicsok 40, Ofa 825, Szlavónia 140, Nasici 3600, Viktória but. 10, Zentai 270. **Közlekedési vállalatok:** Atlantika 61, Déltavasut 124, MFTR 540, Államvasut 690.

„MARIO LA” arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTER.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit, előfizetőit és hirdetőit, hogy jugoszláviai kiadóhivatalunk vezetésével a „Kurir“ Kosztics Sándor és Schwimmer Béla hírlap-, könyv-, zeneműkiadó és terjesztő vállalata subotical bel- céget bízta meg.

Jugoszláviai kiadóhivatalunk intézi az egyes példányok árusítását, az előfizetések gyűjtését és előfizetési díjak inkasszóját, végzi továbbá lapunk részére a hirdetések gyűjtését.

Kérjük az SHS állambeli olvasóinkat és hirdetőinket, hogy a kiadóhivatalt érintő minden ügyben szíveskedjenek jugoszláviai kiadóhivatalunkhoz fordulni.

Tisztelettel

„EGYENLŐSÉG“
zsidó politikai hetilap kiadóhivatala.

1389

Meghívó

A „Keresztény Fogyasztási Szövetkezet Moholon“ cég évi rendes közgyűlését 1924. évi március hó 9-én délután fél 4 órakor, határozatképtelenség esetén 1924. évi március hó 23-án a Muzslai-féle üzlethelyiségben levő katolikus köri helyiségben tartja meg, melyre a részvényesek ezennel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése és az 1923. évi zárszámok bemutatása és megállapítása.
2. A felügyelő-bizottság jelentése s a számadó tisztakar felmentése.
3. Az igazgatóságnak a nyereségnyel felosztására vonatkozó javaslatának tárgyalása.
4. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldése.
5. Az 1924. évre felügyelő-bizottsági tagok választása.
6. Kellőképp bejelentett indítványok tárgyalása, amely a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az elnöknel benyújtandó.

Moholon, 1924. évi február hó 1-én.

Michler Ferenc s. k.
elnök.

Nyereség- és veszteség-számla.

Nyereség: Nyers bevétel 571.248'36 din. forgalom után 75431 dinár 32 part.

Veszteség: Adóra 322'90, Személyzeti fizetés 16130'68 Szállítási költség 4189'95, Üzleti költségek 15455'75, Házbérre 5900'—, Árúrfolyam különbözete 6310'—, Kétes követelések 6124'21, — Nyereség, mint egyenleg 21001'83, Összesen: 75431'32.

Mérlegszámla.

Vagyon: Készpénz 4600'80, Árukészlet leltár szerint 136131'93, Kinnlevő hitel 28465'50. — Összesen: 169198'23.

Teher: Részjegy számla 1867'50, Beíratási számla 204'50, Költség-számla 25091'—, Üzletvezető jutaléka 8924'96, Fel nem vett osztalék 1906'50, Tartalék-alap számla 47451'12, Veszteség tart.-alap számla 17586'82, Adóhátralékok 26719'—, Átmeneti számla 18440'—, Nyereség, mint egyenleg 21006'83, Összesen 169198'23, Mohol, 1923. december 31.

Berecz Lajos s. k. könyvelő, Szendrei Lajos s. k. üzletv. Beszedes Piroška s. k. pénztáros, Igazgatóság Michler Ferenc s. k. elnök, Szamek Mihály s. k., Vida Péter s. k., Baranyi Antal s. k., Szécsényi Mátyás s. k., Viktor András s. k., Ambrus János s. k., Viktor Gábor s. k., Szántó József s. k., Szamek Péter s. k. Jelen nyer- és vesz.-számlát, valamint a mérleg-számlát megvizsgáltuk, az intézeti fő- és segédkönyvekkel összeegyeztettük, mindenben helyes- és megegyezőnek találtuk, Mohol, 1924. január hó 31. Halász Mihály s. k. Világos György s. k., Bóka György s. k., Olák Péter s. k., Könyves Péter s. k. felügyelő-bizottság. 1381

Nyugdíjrendezés!

Mindazon nyugdíjigénylő özvegyek, akik 1923. szept. 1-e előtt nyugdíjukat nem rendezték, forduljanak az alábbi címre: **Tudakozó és Közvetítő Intézet kereskedelmi és magánügyekben: Lucerna Juris Beograd, Kralj Petra ul. 30.** 1367

BLAU és LUKÁCS
ELEKTROTECHNIKAI GYÁR
BUDAPEST

Vojvodinai vezérképviselőt és gyári főlerakat

„VOLTA“ műszaki és villamossági r. t.
Veliki-Bečkerek.

WEITZENFELD és TÁRSA
SUBOTICA (BÁCSKA)

Táviratcím: KENDERIPAR

Iroda: Városi bérpalota

Telep: Sental put

Alapítva: 1902

Telefon: 190

Moquette-, gobelin- és selyem butorhuzatok. — Patent roletta rudak.

Ajánl:

lópokrócot,

tűzőtő- és kerti

tömlőket, új lisztes,

gabonás, gyapju-, toll-, komló-

és szalmazsákokat, matrac- és roletta-szöveteket jutából és lenből, mindennemű házivásznat, zsinogot, kötelet és hevedereket.

Ponyvacladás és kölesönzés!

„ALAT“ transmissziók

csodásan olcsók és sikerrel alkalmazhatók minden üzembenn! Minden nagyságban 30--100 mm. átmérőig szállítjuk raktárról és azonkívül

álló-fekvő és függő-fekvő tengelyeket, kötőkarabokat, szíjtárcsákat.

Kérjen ajánlatot és legújabb képes árjegyzéket

„ALAT“ Gépgyár

ZAGREB, Gajeva ulica 59. — Telefon br. 7—11.

Szívógázmotortulajdonosoknak ajánlunk la száraz villázott

FASZENET legolcsóbb napi ár mellett szülőkészlettel szállításra
DANIKA FAIPAR, OSIJEK, Desatičina ul. 27. Telefonsz. 404. 812

Községi Elöljáróság Srpski-Padej.
Br. 443—1924.

Hirdetmény.

A községi képviselőtestület határozata alapján fenti Községi Elöljáróság f. évi március 6-án d. e. 11 órakor a község-házban megtartandó szóbeli nyilvános árverésen elad 4 tenyész-célokra alkalmas, de különben jó állapotban levő bikát.

Srpski-Padej, 1924. február 24.

1382

Községi Elöljáróság.

Elismert legjobb szőlőnemesítőgumi „EXCELSIOR“

a jó hírű PIRELLI S. A. MILANO gyárból kapható a zagrebi képviselőnél és leraktnál

Berthold Neumann

Zagreb, Hatzova ulica 9.

gyármátaru és mezőgazdasági szükségletek: búkköny-mag, raffia, kén nagykereskedés.

Telefon Int. 277.

Távirat ENGROS.

Keresünk képzett

öntő mestert

és 2—3 öntőt azonnali belépésre. Csak elsőrendű erők jöhetnek számításba. Ajánlatokat kérünk „Mezőgazdasági gépgyár“ jelige alatt Schmolka hirdetőirodához, Novisad.

TÖLGYFA-HULLADÉK

fűtési célokra vagontelekben kapható

MITROVIČKA PAROPILA D. D.-nál
Sremska Mitrovica.

226

WEISZ JENŐ
kefeárugyára

Subotica, Telefonsz. 188.

AJÁNlja

KITŰNO MINŐSÉGŰ VERSENYEN KIVŰLI KEFE, ECSET, SEPRŐ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

Dr. HETZEL

SZANATORIUMA

NOVI-VRBASON

sebészeti és pőgyógyászati gyógyításra es ápolásra berendezve

1232

MEGNYILT

MODERN RÖNTGENLABORATORIUM.

Emmentali sajt

naponta friss tea-vaj eredeti gyári áron kicsinyben is: **M. VÁGÓ** sajtgyári raktár
SUBOTICA, Paja Dobanovačkog ulica 7.

VIGYÁZZON!
a HUMANIK

cipőgyár rendkívül olcsó áraiira.
Subotica, Aleksandrova ulica 7.

KORZÓ február 25-től héftől— február 27-ig szerdáig

DIANA MAY
dráma 5 fővonásban.
Főszereplő **MARION DORIES.**

FOGLALKOZÁS

Somborban horvát-szerb, magyar levelező elvillai salát írógépjén kereskedelmi levelezést. Erdőkölőni Szlavenszka fiókjánál. 1307

Párisi kalapmodellel megérkeztek Klein Lóna divatszalonjába. Lifka-mozi mellett. — Ugyanott tanulólányok felvétetnek. 919

ALMA 1306

masszaka-, raneli- és pogácsaalma és dió egész vagyontételben és kisebb mennyiségben is valamint aszalt szilva, narancs és citrom nagyban és kicsiben kapható

Velibor Ristović-nál
Novisad, Baloški út 35.

Béltisztító, józanéletű, családos, szakember, állandó alkalmazást keres. Leveleket Miladjev könyvkereskedésbe. Sombor. 1361

Fajiszta, 5 éves

„DOBERMANN” SZUKA

75 cm magas eladó 2500 dinarért,
Bővebbet F. Maráczy hirdetői irodában Novi-Vrban. 1390

Egy ügyes

KALAPDISZITŐNŐ

teljes ellátással felvétetik.
Fizetés megegyezés szerint.
Tolvay Lauránál Velikibečkerék. 1360

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy azó 1 dinár, vastagbetűs és címzési kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allátkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din. Kérdésközlésnek válaszbélyeg melléklendő.

Irodistanó felvétetnek. Szerbül beszélő és levelező előnyben. Fischer, Ernő, Pašičeva ulica 9. 1373

I-2 minőségű

NYIRFARUDAR

minden mennyiségben
Seidl Gyula, Vrša
Kérjen árajánlatot.

Kifutófiút felvesszünk. Medjunarodni novinski zavod Zrimjski trg 2. 1398

Kiszolgáló kisasszony, lehetőleg szerbül tudó, felvétetik. F. Kovac i drug. 1377

VÉTEL-ELADÁS

Üzlethelyiség fűszerberendezéssel sürgesen átadó, avagy külön eladó. Cím: V. Bajski út 4. 1305

Házat keresünk

A Subotical Nyomdász Szakcsoport a beltérhez közel, egy 3—5 szobából álló házat keres **megvételre,**
Nyomdász-Otthon céljára.

Ajánlatok **HIRTH LIPÓT** címére („Minerva“-nyomda) küldendők

febr. 25-től héftől— február 27-ig szerdáig

Lifka
KISMET
(A Bagdadi holdas) nagy dráma II. részben. II.-ik rész.
Kísérő műsor: Az özvegy, vigjáték 2 fővonásban

Acél magánjáró alkatrészek: 8—10 HP hűtőhöz való utányos árban eladó.
Tanoncok és gyakoroncok jó fizetéssel felvétetnek. Hamburger gépműhely. Subotica. 1026

Egy vászonhozható, teljesen jókarban levő ottomán eladó. Cím a kiadóban. 1398

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkel és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECKKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 529. 700

KÜLÖNFÉLE

Zongorák, új, modern vagy átjátszott, kerékhúrosok, részletlefizetésre is kaphatók nagy választékban, olcsóbban mint bárhol. Kain hangszerüzletében Subotica, városház épületében.

SZÓDAVIZET

legkisebb mennyiségben gyári áron szállít házhöz bárkinek „Johanna” szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Elsőrendű építőmész

beremendi kőből égetett fehér darabos mész, beočini portland cement, szíraz villázott bükkfaszén nagyban és kisebbben jutányos árban

RÉVAI ADOLF SUBOTICA
Csirkepiac (Kisköz) Telefon 551. 1106

Társulnók 70—80.000 dinárral. Ajánlatot „Társulás” jelgére kiadóhivatalba. 1345

Magános szoborok butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóban. 1281

Idős nőnél, központoz közel, tiszta kis szobácska, tisztességes, magános nőnek kiadó. Cím a kiadóban. 1387

Butorozott szoba a beltéren kiadó Kertésznel, Zmaj Jovina ulica 5. 1380

Elveszett egy Petarčić Vica névre szóló arcképes igazolvány. A megtaláló szíveskedjék a kiadóban átadni. 137

Női arany karkötő kővel találtatott. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóban.

POSTALAI DOBOZIPAR

Subotica, Sudarovičeva ulica 84.
Telefon 421.

Legizésesebben és legolcsóbban készít csokrás-, szappanos-, gyöggyszer-, pouderes- és mindenféle **KARTONDOBOZT!**
Gyors és pontos szállítás!

Gummihélyvezető bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

„RELAIS”

ELEKTROMOSSÁGI GYÁR R. T.

NOVISAD

ÖSSZES VILLAMOSSÁGI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

200 kat. hold elsőrendű **szántóföld**

a surján-zsibovai erdőben szabad kézből azonnal eladó.
Bővebb felvilágosítást ad: Bukovác István, Vel.-Bečkerék, Fötér. 1380

INGYENES és FIZETŐ UTAZÁS

DÉLAMERIKÁBA

Hamburg Delamerikai Hajóstársaság hajóival
Velikibečkerék: Aleksandrova (F5) ul. 27.
és Beograd: Balkanska ulica 49. szám.
A kivándorlási csoportok a következő napokon indulnak:
március hó 1., 2., 5., 6., 7., 20. és 21-én.

BIOSKOP KORZÓ Csütörtöktől—vasárnapig.

ALEXANDER DUMAS világhírű lovag-regénye után
A HÁROM TESTŐR
4 részben.
Ugyancsak február 28-tól, csütörtöktől mutatja be a Korzó Mozi a **JAPÁN FÖLDRENGÉS-t.** Eredeti helyszíni felvétel.

Csütörtöktől—vasárnapig. **BIOSKOP LIFKA**

HARRY PIEL legszenzációsabb filmje:
A sátán helytartója.